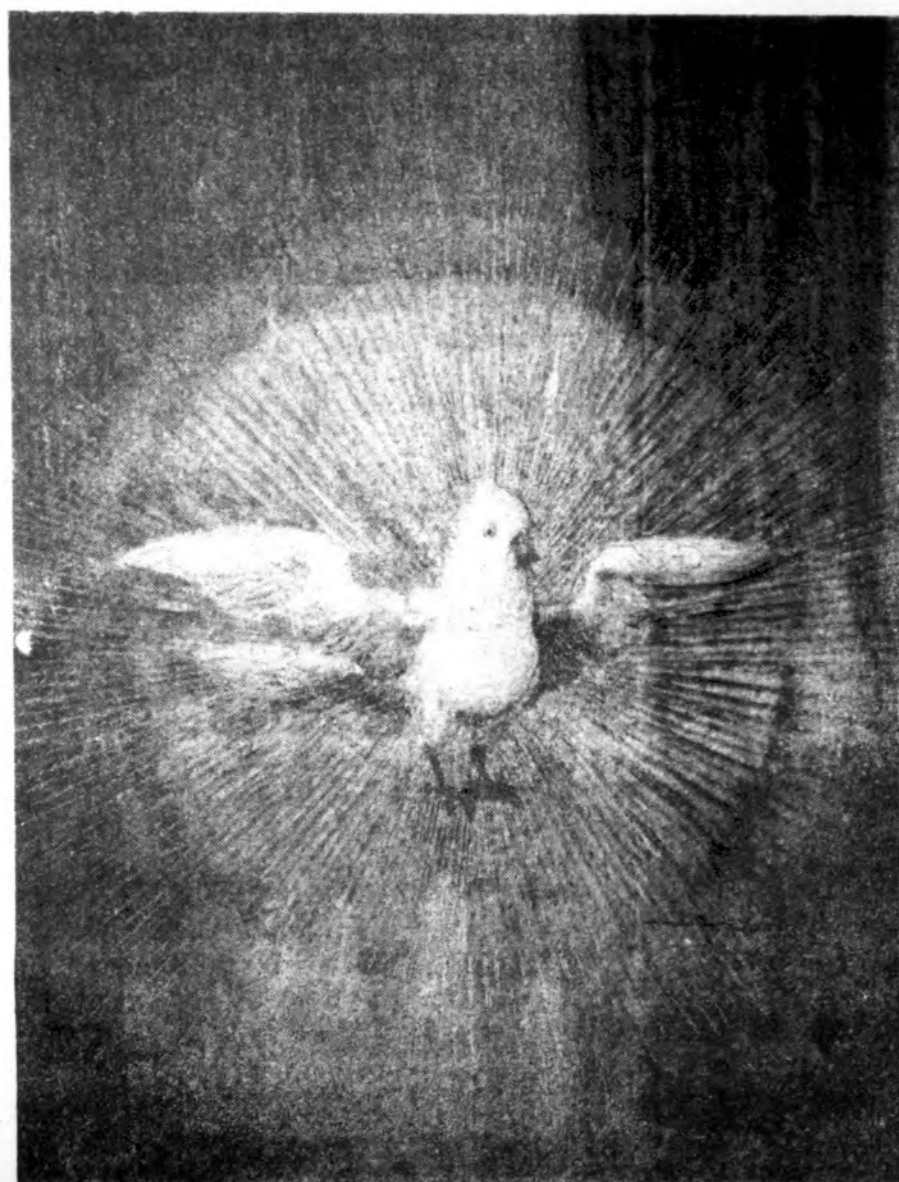

KERTINĖ PARAŠTĖ

„Šventosios Dvasios balandis“ – detalė iš Joes van Cleve (flamas, tapęs nuo 1507 metų, miręs 1540/41) paveikslu „Aprėškimas“ (tempera ir aliejus ant medžio, ca. 1525).

Kun. Viktoras Rimšelis

Dievo Dvasia

Sekminių šventės yra skirtos paminėti Šv. Dvasios atsiuntimą apaštalam ir mokiniams, kurie buvo tą dieną Jeruzalėje. „Atėjus Sekminių dienai, visi mokiniai buvo drauge vienoje vietoje. Staiga iš dangaus pasigirdo ūžesys, tarsi kilus smarkiam vėjui. Jis pripildė visą namą, kur jie sėdėjo. Jiems pasirodė tarsi ugnies liežuviai, kurie pasidaliję nusileido ant kiekvieno iš jų. Visi pasidarė pilni Šventosios Dvasios ir pradėjo kalbėti kitomis kalbomis, kaip Dvasia jiems davė prabilti“ (Apd. 2:1-4).

Sekminės Lietuvoje anuomet būdavo ypatinga pavasario šventė. Mūsų kaime anksti rytą, saulei užtekant, kerdžius su ilga beržo žievės triuba užtriubina. Tai ženklas, kad laikas gyvulių išleisti laukan. Išaina į didelę gyvulių procesiją karvės, teliukai ir avys. Karvės papuoštos beržo šakelių vainikais ant ragų, avys sužymėtos ant ausies su spalvotu kaspinėliu, kad galima būtų at-

skirti nuo kaimyno avių. Avinas, nulenkęs raguotą galvą, eina pats paskutinis. Ne kartą mačiau, kaip jis prie vartų sustoja ir išsišiepęs dantis rodo. Piemenys sakydavome, kad avinas iš ryto prasiblaivęs juokiasi. Tie vainikai su beržo žirginėliais ant karvių ragų turbūt dievybės pagerbimui. Gyvenamieji namai ir juose šventieji paveikslai papuošti taip pat beržų šakelėmis. Ant stalo, apdengto nauja staltiese, molinis šotis su žydintiu alyvu puokšte, o ant lango įmerkta į mažesnę šotį geltonos gėlės. Jos yra ankstyvosios raisto gėlės, kurias vadindavome pumpurais, nes kito vardo jos turbūt ir neturi. Namai kvepia šventiškai, kaip visa pavasario jaunystė. Piemenys turi gauti kiaušinių Velykų prisiminimui.

Šventoji Dvasia yra ypatinga meilės Dievybė. Ji yra Švč. Trejybės trečioji asmenybė. Visa Dievybės Trejybė apsirėišė, kai šv.

(Nukelta į 4 psl.)

Sveiki sulaukę šventų Sekminių!

Šiame numeryje:

Dievo Dvasia • Maironio „Pavasario balsams“ šimtas metų • Pirmosios „Pavasario balsų“ laidos eilėraščių faksimilės • T. Lapiro novelė • „Vydūniui – 125“ ekslibrių paroda • Naujos knygos

Maironio „Pavasario balsams“ šimtas metų

ALFONSAS TYRUOLIS

Kai Maironio *Pavasario balsai* pirmą kartą 1895 metais buvo išspausdinti Tilžėje, Lietuvoje dar tebebuvo pats tamsiausias lietuviškosios spaudos draudimo metas. Nors jau artėjo tos spaudos atgavimo priešaušris, ypač keletui metų švystelėjus *Aušrai*, betgi carinių žandarų siautėjimas, gaudant lietuviškąjį raštą, buvo neribotas ir be pavyzdžio kultūringame pasaulyje. Sakoma, kad prieš aušrą būna tamsiausia. Tą tamsą liudija kad ir toks ano meto faktas: *Varpo* redaktorius dr. Vincas Kudirka, būdamas palieges, rašė lovoj prie uždegtos žvakės, tik ne tiek, kad ja pasišviestų, kiek kad apsisaugotų nuo netiketo rusų žandarų antpuolio ir dar spėtų žvakės liepsnos sudeginti ką rašęs. Rusų tauta niekad nėra atsiliginusi lietuvių tautai už tą kultūrinę žalą, o kai kas dar vis svajoja apie naujas avantiūras.

Lietuvių rašytojams tada reikėjo ir įvairiais slapyvardžiais dangstyti. Maironio pirmasis eilėraštis „Lietuvos vargas“ (vėliau „Miškas ūžia“), išspausdintas *Aušroj* 1885 m. Nr. 7/8, buvo pasirašytas Zvalionio slapyvardžiu. Po dešimties metų išleisčių *Pavasario balsų* autorius jau buvo St. (Stanislovas) Maironis, tuo literatūrinio vardu pasirašėjęs nuo 1891 metų. Tais pačiais *Pavasario balsų* pirmosios laidos išleidimo metais išspausdintą poemą „Terp skausmų į garbę“ (vėliau „Jaunoji Lietuva“) Maironis buvo pasirašęs St. Garnio slapyvardžiu. Taip kurį laiką buvo pridengta tikroji kunigo, vėliau prelado Jono Mačiūlio pavardė.

Nežinia kuriuo vardu Maironis buvo išleides antrąjį *Pavasario balsų* laidą, kuri liko nerasta. Greičiausiai kaip ir pirmąją laidą. Bet vos tik spaudą atgavus 1904 metais, trečioji *Pavasario balsų* laida 1905 metais buvo išleista vien tik Maironio vardu, skliausteliuose pažymint sutrumpintą tikrąją pavardę J. M.-lis, t.y. Jonas Mačiulis. Maironio vardu buvo išleista ketvirtoji laida 1913 metais, o penktosios, 1920 metais išleistos, laidos autorius buvo Maironis-Mačiulis. Vien tik Maironio vardu buvo išleistos visos kitos *Pavasario balsų* laidos, kurių dabar (iki 1990 metų) prisikaitoma 28 ar 29 (žr. R. Adomavičius, „28 Pavasario balsai“, *Tėvynės šviesa*, 1990.III.28).

Kuo gi būdinga Maironio *Pavasario balsų* pirmoji laida? Čia reikia pirmiausia pažymėti, kad Maironis, kaip ir Donelaitis, tepaškelbė vienintelę savo poezijos knygą, kuria taip dinamiškai paveikė visą lietuvių tautą, kad ji laisvam ir nepriklausomam gyvenimui prisikeltų ir jo eiles dai-

nuotų. Vietoj kelių poezijos rinkinių Maironis tuos pačius *Pavasario balsus* vis naujais eilių priedais papildydavo.

Pirmojo Maironio *Pavasario balsų* laidoj tebuvo 45 eilėraščiai, o šeštoji, Maironiui dar gyvam esant išleista (1927), turėjo 131 eilėraščių. Tad Maironio poezijos kraitis nėra didelis, ypač jeigu jį lyginsime su tokiais pasaulinės literatūros autoriais kaip vokiečių Goethe ar prancūzų Hugo. Bet vertė slypi dažniausiai ne kiekybėje, o kokybėje, kuria kaip tik ir pasižymėjo Maironio poezija. O gal kad knyga atrodytų kiek ir fiziškai svaresnė, prie *Pavasario balsų* buvo pridėtas ir libretto „Kur išganymas?“, kur sprendžiama socialinė problema daugiau religiniu, artimo meilės požiūriu. Nuo lyrinės poezijos Maironį galbūt daugiau atitraukė jo atsidėjimas epinei bei draminei kūrybai. Kartais Maironis pagalvodavęs, ar nebūtų turėjęs atsidėti mokslininko, ne poezijos kūrėjo darbu (pagal poeto Mykolo Vaitkaus atsiminimus).

Pirmųjų 45 *Pavasario balsų* eilėraščių tarpe randame jau tokius kūrybiškai svarius ir vėliau išpopuliarėjusius eilėraščius, kaip „Jo pirmoji meilė“ (vėliau „Taip niekas tavęs nemylės“), „Miszkas ir Lietuvis“ (*Aušroj*, „Lietuvos vargas“, vėliau „Miškas ūžia“), „Pavasaris“, „Jaunimo giesmė“ („Užtrauksme naują giesmę“), „Mano gimtinė“, „Milžinų kapai“, „Senovės daina“ („Oi neverk, matušėle“), „Malda“, „Ant Birutos kalno“ („Nuo Birutės kalno“), „Daina“ („Už Raseinių ant Dubybos“); randame ir keletą satyrų, kaip „Skausmo balsas“, „Mano draugams“ („Mano moksladraugiams“), „Dėl iszrinktųjų“ („Tautos pabėgėliams“).

Tik tolimesnėse, papildomose *Pavasario balsų* laidose buvo randami tokie kūrybingi ir reikšmingi Maironio eilėraščiai kaip „Trakų piliis“, „Vilnius“, „Kur bėga Šešupė“, „Vakaras ant Keturių kantonų ežero“, „Poezija“, „Poetas“, „Lietuva brangi“, „Vasaros naktys“, baladės „Jūratė ir Kastytis“, „Čičinskas“ ir kt.

Pirmosios *Pavasario balsų* laidos redakcinis darbas nebuvo be trūkumų: nemaža eilėraščių paleista be antraštes, kai kur du suplakti į vieną, eilėraščių sudėjime pagal tematiką nesilaikyta kokios ryškesnės proporcijos. Tik apytikriai galima tarti, kad pirmiausia eina patriotinio pobūdžio eilėraščiai (net Adomo Mickevičiaus „Vilijos“ vertimas), toliau religiniai, gamtiniai ir asmeninio pobūdžio kūriniai. Pats Maironis niekad negrupavo savo eilėraščių pagal tematiką ir skyrius, kaip darė kai kurie redaktoriai vėliau, ypač užsienyje. Gan sumaniai sugrupuotas *Pavasario balsų* 17-os laidos Bernardo Brazdžionio leidimas (1952), spausdintas Romoj. Lyg ir atspėjant paties Maironio mintį, pirmiausia atrinkti su poezija susiję eilėraščiai, toliau eina gamtiniai ir patriotiniai, kaip mažiau aktualūs ano meto Lietuvos gyvenime. L. Vismanto parūpinta 10-oji laida Wuerzburg'e, Vokietijoje, (1947) buvo pradėta visa virtine patriotinių

MAIRONIS (1862 - 1932)

Prano Lapės grafika

eilių, žadinančių paliktos tėvynės ilgesio jausmus.

Pirmosios *Pavasario balsų* laidos tokie eilėraščiai kaip „Išitikėjimas į savo galę“, „Jaunimo giesmė“, „Szendieną“, „Skausmo balsas“, „Litvomanams“ ir kiti savo dinamiškumu ir jaunatvišku entuziazmu tautą kurte užkūrė naujam atgimimui:

*Nelenkdamas pečių po nasztos sunkumu
Kaip milžinas stosiu i kovą
Pavargti už sentėvių žemę –
gražul!*

Augszcziausį turēt už vadovą!

*Į darbą, į darbą: kol smerciz
aszmu
Jaunos neatkirto galvos;
Juk dienos ir vėkos – tai upės
vandū.*

Ir bėga ir bėgt nesustos.

(„Išitikėjimas į savo galę“)

Išskyrus keletą periodikoje skelbtų eilėraščių (daugiausia *Žemaičių ir Lietuvos apžvalgoj*), visi pirmosios *Pavasario balsų* laidos eilėraščiai buvo išspausdinti pirmą kartą. Parašyti jie buvo 10 metų laikotarpiu, pradedant Kauno Kunigų seminarijoj ir Petrapilio Dvasinėj akademijoj buvimo metu. Dar tebebuvo vartojama *Aušros* laikų rašyba (su lenkiškais sz, cz vietoj š, č, vėliau imtais iš čekų rašybos). Netgi poeto žodyne dar buvo nemaža slavizmo, archaizmo, kuriuos vartojo liaudis, pasitaikė ir koks tas pat liaudies vartotas germanizmas, kaip pirmajame eilėraštyje „Lietuvos vargas“:

*Miszkas užia, gire gaudžia,
Vėjas medžių szakas lauzo,*

*Nuliudimas manę spaudžia,
Kaip apcugais szirdį gniauzo.*

Tie „apcugai“ pirmojo *Pavasario balsų* laidoj buvo pakeisti į „reples“, kaip ir visa virtinė slavizmo (griekas, grieszninkas, dūzia, smertis, syla, subata ir kiti) buvo pakeista į atitinkamus dabar vartojamus žodžius jau trečiojo laidoj. Rašybos ir kalbos atžvilgiu buvo padaryta nemaža pažanga, be abejo, veikiant ir tada neseniai išleisti P. Kriaušaičio (J. Jablonskio) *Lietuviškos kalbos gramatikai* (1901). Bet pirmojo laidoj kartais dar nesurasta atitinkamo savo žodžio ir net eilėraščiui antraštei duotas lenkiškas terminas, pvz. „Niezapominajki“ (vėliau „Neužmirštuolė – gėlė“). Kai kuriems rečiau vartojamiems žodžiams Maironis išnašose pridėdavo lenkišką arba vokišką atitikmenį, pvz., eilėraščiui „Gyvenimas eina ratu“ (vėliau „Uosis ir žmogus“) žodis „žvainas“ paašškintas lenkišku „srebszysztoswiatly“ ir vokišku „silberhell“.

Pirmosios *Pavasario balsų* laidos įžanginis eilėraštis „Jo pirmoji meilė“, kuriuo būdavo pradėdamos visos kitos laidos (kiek pakeista antrašte), buvo fatališkos Maironio kaip dvasininko karjerai: jo, kaip „litvomano“, priešų Romoje buvę įrašyta „nunquam episcopus“ (niekad nekelti į vyskupus). Maironis tai skaudžiai išgyveno ir tą savo išgyvenimą išreiškė eilėraščiui „Skausmo skundas“, kurs buvo paskelbtas po jo mirties.

Būdinga to pirmojo eilėrašči herojaus „Poetas“ (poeto) dvasinė evoliucija. Jis taip karštai myli

savo tėvyne, kaip mylintysis tegali mylėti savo mylimąją, ir simboliškai tai ir pavaizduota. Maironio minėtiems priešams ir ne-draugams to ir užteko, kad rašas „meiliskos“ eilėraščius...

Pirmojo *Pavasario balsų* laidoj „Poeta“ pavadintas „apleistu“. Trečiojo laidoj jis yra „jausmingas“ ir taip iki šeštosios laidos, kur jis jau „nuliudęs“. Vincas Mykolaitis-Putinas kritikavo „jausmingo“ pakeitimą į „nuliudęs“ – mažiau poetingas žodis, bet iš tikrųjų pačiam Maironiui jis buvo daug artimesnis: jis del daug ko turėjo liūdeti, tėvynei laisvę atgavus. Nuo „apleisto“ iki „nuliudusio“ Poetos buvo praėję mažiausia 30 metų. „Apleistas“ (užmirštas, paniekintas) jis buvo kartu su visa tauta. Pajutęs jos atoliepį į jo giesmes, jis pasidarė „jausmingas“ (žadinas tėvynės gelbėjimo jausmus).

Išskyrus Adomo Mickevičiaus „Vilija“, pirmojo *Pavasario balsų* laidoj daugiausia vertimų neužtin-kame. Bet literatūros tyrinėtojų kalbama apie Goethe's ir Schiller'io, ar Puškino ir Lermontovo įtaką, pvz., gal akivaizdi Goethes eilėraščiui „Mailied“ (Gegužės daina) ir Maironio „Pavasaris“ paralelė. Populiarioji Maironio „Marijos giesmė“ (Marija, Marija/Skaisčiausia lelija) turi panašumo su 9 a. po Kr. indų poeto Šankaros „Himnė Dieviškajai Motinai“ vokišku vertimu (sanskrito originalas kiek kitaip sueiliotas). Abu kūriniai parašyti amfibračiais, turi 6 eilučių strofas su panašia rimo formule. Kol nėra tikresnių žinių, kad Maironis buvo skaitęs tą vokišką

(Nukelta į 4 psl.)

Pavasario Balsai.

Parasė
St. Maironis.

1895.

Tilžėje. Kasztu autoriaus.

Jo pirmoji meilė.

Jeip niekas tavęs jau gilei nemylės,
Kaip tavo apieistas poeta!
Niekas skausmo jau tiek niekados neketės,
Kiek jis dėl tavęs, numylėta!

Kiek aszarų kėsdamas išliejo grandžių!
Kiek kart, kaip žvaigždė sidabrinė,
Par kiauras naktis nesumerkė akių,
Kad uždegti jam tu krutinę!

Kas suteikė tau, numylėta-graži!
Tą istabią, pašlapčią galę,
Jog savo dvasią ji iš miego keli,
Jog kaista jam jausmai atszalę!

Daug žemės puikių ir gražių dukterų
Jo szirdį pasavint norėjo;
Už žiedus giesmių, už gražybę balsų
Ir auksą ir vardą žadėjo.

Tau puikus peczių neapsupo szilka,
Tu proto netemdai gražybę, —
O tu, tu tiktai szirdies rakta radai
Staczią savo skausmų gilybę!

Ir nęgailias jis tos jaunystės liāsės,
Kad skausmo szirdis nesprato;
Nes jam užtekėjai tu veidu auszros,
Ir naujė pasaulė jis mato.

Ir gema tadė jo pirmoji giesmė
Liudnesnė už girių užimę,
Ir szvieti tu jam, lyg iš augzsto žvaigždė,
Ir szventą nezi įkvėpimę.

Paaklido giesmė po tą szalį toli,
Kur Nemono vandenys bėga;
Pažino tavę, pamylėto visi:
Ir rumai ir sodzių sėrmęga.

Poėtoms kitiems numylėta ranka
Išz liaurų vainikų nupynė,
Tu ji nors atmint ar atimsi kada?
Tu jo numylėta, tėvynė!

Vilija

pardėta iš Mickevyciaus.

Vilija musų upeliu matutė
Dugnę tur' aukso ir veidą kaip dangų,
Vandenis semia Lietuvė-sesutė,
Veidu gražesnė už žemčiugę brangų.

Kauno pakalnės žyd' žiedu raudonu;
Vilija bėga ten terp tulponų.
Myli Lietuvę gražesnis jaunimas,
Kaip tulponai ir rožių kvėpimas.

Vilijai Kauno pakalnės už nieką:
Nemono įieszko ir žiedus palięka.
Liudnai Lietuvėi aszarėles byra,
Nes numylėjo kito kraszto vyrą.

Mylimą Nemona, smarkei apkabinę,
Neza pro kálnus, par tyrų platybę;
Glaudžia su meilė prie szaltos krutinės
Ir kartu skęsta į marių gilybės.

Tu savę lygei szvetiman paszveši,
Brangię tėvucių apleidus szaleę,
Ir lyg terp marių užmirzta paszkeši,
Bet dar liudnesnė, Lietuvė-naszle!

Szirdį ir upę sunku suturėti:
Vilijai bėgti, mergaitėi mylėti!
Vilija skęsta į Nemoną mielę,
Kenczia mergaitė bokszte skaudžia gielę.*)

*) Giela nū žodžio gelti: skausmas, sopulya.

Lietuvos Dainos.

Tėvynės dainos, jus malonios,
Ką szirdį žadinat saldžiai,
Kodėl tai musų gražios ponios,
Negieda jusų jau seniai?
Joms mėlsvos akys, rankos baltos,
Bet rasit szirdys kietos, szaltos.

Sesutės musų išz senovės
Devėjo rūbus isznaszėtis;
Duzgeno plonas, baltas drobes
Ir koją suko ratelius,
O išz karzatos jaunos krutinės
Skambėjo dainos sidabrinės.

Tadė sesutės dar žydėjo
Ir lanke rutų darželiu,
Dar vainikus žalius devėjo
Ir szilko kaspinus gražius;
Tadė dainūtė žalią rutę,
Keistucio žirgę ir Birutę.

Tadė nemindžiota liežuvio,
Nei dainų musų Lietuvės;
Tadė negundinta lietavio
Jieszkoti meilės szvetimos;
Tadė už auksą nemylėta;
Tadė už dainą nemokėta.

Kas atdarytu sukso skrynę
Tėvynės dainų malonių?
Kas beprizadintu gadynę
Sesuczių, dainomis garsių?
Tėvynės dainos, jus auksinės,
Be jusų szalę mums krutinės!

Miszkas ir Lietuvis.

Miszkas užia, verkia, gaudžia;
Vėjas žalią medį laužia.
Nuliudimas szirdį spaudžia,
Lyg kad rėplėmis ją gniaužia.

Girios tamsios, jus galingos!
Kur isznykote placziuosios?
Dienos praiegos garsingos!
Kur pradingote, brangiosios?

Miszkas verkia didžiagirių:
Baisus kirvei jas iszskynė;
Verkia Lietuvą didvyrių,
Nes jas užkasė tėvynė.

Kas mums praiegę gražintu
Ir jos garbę ir jos galę?
Kas tās kanlus atgaivintu,
Ka po žemių gul' nubalę?

Tu girslė, tu žalioji!
Tu, kurią laikai iszgriovė,
Tu Lietuvį, kurs vaičioji —
Jus užmirzstumit senovę! . . .

Vien tik szaltas sziaurės vėjas
Blaszko žmones ir girelę,
Ir, dauzydamas užėjęs,
Mus išz miego kelte kelia.

Mainos rubai margo svieto:
Silpnas kelias, tvirtas grūna;
Nebijokim vargo kieto,
Juk be jo galingi puna.

Atsilbus tėvynės sunus,
Didžią praiegę atminę;
Pagimdys vargai galiūnus,
Ugnimi uždegs krutinę!

Pavasaris.

Pavasario saulė praszvito meilei
Ir jūkiās, lyg szirdį vylloja;
Iszkilo į dangų augzstai vervešai,
Czyrena, sparneleis plusnoja.

Iszauzo! iszauzo! Vėjelis laukų
Bucziūja, gaivina krutinę;
Pabiro, pasklido žiedai ant laukų —
Vainikų kartą pirmutinė.

Kaip linksma ant duszių! gražu dėl akies!
Vien meilę norėtum dainuoti,
Apimti pasaulę, prieglaust prie szirdies,
Su meilę saldžiai pabucziūti!

Mano Gimtinė.

Sen, kur Nemona bangtija
Terp kalnų, lanukų,
Brolel vārgdienėi dejiū
Nā senų laikų.

Ten moeziūtė užlingavo
Rāudomis manę,
I krutinę skausmę savo
Liejo nešiniū.

Girios užė ten, minėjo
Tās didziūs laikūs,
Kad Lietuvis netikėjo,
Jog apkaltas bus.

Ten apleistos pilys griuvo
Ant kalnų augzstai;
Milziniu ten kaulai puvo,
Verkė jų kapai.

Ten užaugau, iszskentejau
Asz kancziās visas
Ir pamėgau, pamylėjau
Vārgdienio dumās.

O tos dumos ant krutinės
Ne auszros rasa!
Tai lyg rudys geležinės,
Tai skaudi žaidzā.

Jaunimo, Giesmė.

Ustrauksme naujė giesmę, brolei!
Kurį jaunimas tesupras!
Notep giedosme, kaip ligzsiolėi!
Kitas auklėsime dumās!

Drasei, augzstai
Pakils balsai,
Iszauz kita gadynę;
Užgims darbai,
Praszvis laikai,
Pakils jaunā tėvynė!

Anszrā naujos gadynės teka:
Užszvis ir saulės spindulei;
Juk nujaunimas szirdžiai szneka
Telp aiszkei, linksmai ir saldžiai.

Drasei, augzstai
Pakils balsai ir t. t.

Ilgai miegojo musų žemė;
Didziavos vien tėvų kapais; —
Praszvis laikai ligzsiol aptemę:
Didziūsme vyras ir darbai.

Drasei, augzstai
Pakils balsai ir t. t.

Pamesk, tėvynė, rubę seną,
Kurį užvilko szvetimi!
Tegul ji meilę sukurena!
Tėvynės meilė pakili!

Drasei, augzstai
Pakils balsai ir t. t.

I darbą, brolei! Szalį jauną
Prizadis meilės spindulys;
Galybė meilės viską griaua:
Vizmas ledus ji sutirpys.

Drasei, augzstai
Pakils balsai ir t. t.

Rankā mus spaudžia geležinė,
Krutinė apkala ledais;
Dvasiū uždegtim san krutinę!
I kovą stokim milžinai!

Drasei, augzstai
Pakils balsai ir t. t.

Tas ne Lietuvis, kurs tėvynę
Bailei, kaip kudikia, apleis;
Kursai pamjās, ką amžis gynė
Tėvai kraujū iszšais brangeis.

Drasei, augzstai
Pakils balsai ir t. t.

Tas ne Lietuvis, kurs liežuvi
Pamjās brangiosios Lietuvos,
Kurs savjė užmusz Lietuvį,
Tėvynės iszgamą pastos.

Drasei, augzstai
Pakils balsai ir t. t.

Tas ne Lietuvis, kurs dar bijo
Iszsidadėt miegu nakties,
Kurs bėgs nū trūso, kalavijo,
Kursai didžis darbai neszvies.

Drasei, augzstai
Pakils balsai ir t. t.

Tas ne Lietuvis, kurs dar bijo
Iszsidadėt miegu nakties,
Kurs bėgs nū trūso, kalavijo,
Kursai didžis darbai neszvies.

Drasei, augzstai
Pakils balsai ir t. t.

I darbą, brolei! vyr's į vyrą!
Szarvoti mokslu įstabiū!
Paisme arklę, kningę, lyrą
Ir eisme Lietuvos keliū!

Drasei, augzstai
Pakils balsai,

Iszauz kita gadynę!
Užgims darbai,
Praszvis laikai,
Atgims jaunā tėvynė

Marijos giesmė.

Marija, Marija!
Skaisciausė lelija!
Ką szvieti augzstai ant Dangaus!
Palengvink vergjiū!

Pagelbėk žmonijai!
Iszgelbėk nū smerczio baisaus:
Mes grieszninkai žmonės
Maldaujam malonės;
Marija! maldų neatmesk!
Terp verkiančių marių
Szių žemiszkių karių,
Nuplāncziūs stiprink ir vesk!

Ir kuno silpnybė,
Ir žemės puikybė,
Ir pragaro jėdo dvasia
I prapulti stuma
Zmonijos daugumą
Ir žudo galybę tamsiā.

Kaip upių bėgimas,
Teip mus papratimas
Kas kartą vis trankia žemias;
Griekai kasdienėi,
Kaip panczei gelžinei,
Mus riszti kadę bepaliaus?

Silpnai, nusiginę
Tavėspaskutinę
Tematome viltį tiktai!
Tu savo malonę
Sziūs žemės karionę
Palengvink, nes galė gavai!
Marija, Marija!
Skaisciausė lelija!
Dangaus karalienė szvieci!
Užstok priesz Augszciausį
Tu žmogų menkiausį,
Nes viską prie Dievo gali!

Milžinų Kapai.

Kur lygus laukai,
Snaudžia tamsūs miszkai,
Lietuvei barzdociel dumoja;
Galanda kirviūs,
Pentinis variniūs
Ir jūdberį žirgę balnoja.

Nā Prusų szalies,
Kaip sparnai debesies,
Padangeis gaisrū eina dumai;
Pakilo ugnis,
Ir nuszvito naktis:
Liepsnoja ir girios ir rumai.

Terp tyrų placzių
Kaukia meszkos vaikų;
Ne meszkos, tai naszlės Lietuvės:
Gal verkia sunaus,
Ar bernuzio brangaus,
Kurs jų nebegis, gal prazuvęs.

Kryžokų senie
Suprasztyti szvecei
Ant vaiszių į Lietuvą traukia;
Iszroszkę garbės,
Kad auszrā patekės,
Iszvyis, ko szirdingai teip laukia.

Lietuvių pulkai,
Kaip apsakos sargai,
Ties Kauno par Nemoną plaukia;
Po kaimas szauklys,
(Jo po putā arklis)
I kovą Lietuvninkus szaukia.

Klaidū terp miszkų;
Vien tik ugnys gaisrų
Par Lietuvę keliū parodo.
Užtemęs dangūs
Mėto tankei žaibūs;
Jau klaidžiot szvecems nusibodo.

Sutrinko miszkai,
Lyg Perkunas augzstai,
Ir sztai netikėtai Lietuvėi,
Tarytum ugnis,
Kad ant stogo užszvis,
Apraitė Kryžokus užgriuę.

Ir buvo musziū! . . .
Apsiniaukus naktis
Jā diena parodyt bijojo!
Tik kunų szimtai,
Suguldyti augzstai,
Ilgai ant tos vietos dripsojo.

Dabar ten baisū!
Ir nakties tamsumu
Girdėtis buk kartais vaidenas;
Esā tai senų
Buk kapai milžinų,
Kaip apszneka prāboczius senas.

G. P.

Užmigo žemė. Tik dangaus
Negesta akys sidabrinės,
Ir aparnas miego malonaus
Nemigdo tik jaunos krutinės.

Neužnigdyt naktis žvaigždės,
Nenuramjās szirdis troszkimę,
Dvasia ko jieszko, kas atspė,
Kad skęsta ji terp atminimų!

Auszrā saulėtekio užszvis,
Ir užsimerkė nakties szviecybės;
Neras tik atsilso szirdis:
Viltis nežvelgs į jos gilybės!

Įsitikėjimas į savo galę.

Prābėgo pro szalį, kaip marių vilnis,
Jaunystė ir jos vėsuai,
Ir rodos szendienā, jog buvo tai vis
Tik saldūs ir gražūs sapnai.

Bet man tų negaila jaunųjų dienu,
Kad vien tik svajoti mokėjau,
Kad liudnas pabėgęs nū savo draugų,
Delko, nežinodam's, kentėjau.

Negaila vaidentuvės, norais placziūs,
Man gyruzios smertį saldžiai;
Netroskztu ant savo dūbės užkastos,
Kad verktu sesutės grandžiai.

Szendienā nū smerczio, — gyvatos praszau:
Asz noriu gyventi, karianti!
Man suteikė vėkas*) Augszciausis, žinau.
Ne aszaroms veidą sau planti.

Krutinėje įacziū, liepsnoja ugnis,
Ir veikalo ligiās dvasiā?
Ką vargas? nelaimės? ar sziaurio naktis,
Kas gimė su meilę didžiū?

Nelenkdams pecziū po nasztos sunkumū,
Kaip milžinas stoeiū į kovę:
Pavargū už sėntėvių žemę — gražu! . . .
Augszciausį turėt už vadovū!

I darbą! į darbą: kol smerczio aszmā
Jaunos neatkirtu galvos;
Juk dienos ir vėkos — tai upės vandā:
Ir bėga ir bėgt neustos.

Užlėpęs krutinėje skausmo dumās,
Pracisui, kaip baisus verpetai;
Nors žmonės szendienā manęs nesupras,
Bėt mano — užkylanczei metai!

Isznyksiu, kaip dumas iszblaszkomas vėjo,
Ir niekas manęs neminės!
Tiek tukstanczių amžis gyvenō, kentėjo,
O kas jų nors vardę atspės?
Kaip vilnys ant marių, kaip mislys žmogaus,
Teip mainos pasaulės darbai!
Kur Sardes? Atėnai? ar Rymo garsaus
Kur vyras ir jų veikalai?

O kas mano jausmai? ar tie pagavimai,
Ką isznesza dvasiā augzstai?
Szirdies tik drėbėjimai, kraujo virimai,
Kuriams nebužilgū — kapai!
Užmirsz mano giesmes! Poėtos kiti
Jieszkos įkvėpimo brangaus;
Ir szvies jiems viltis gal isztole graži,
Bet vėl kaip manę ji apgaus!

Ir kas ta garbė, giesmėmis apdainūta?
Szeszėlis, kurs bėga gretā?
Isznyko žmogūs: ir svajota-sapnūta
Iszblyszko, kaip ryto auszrā!

Senovės Daina.

Si neverkk, matuszėlė, kad jaunas sunūs
Eis ginti brangiausės tėvynės!
Kad pavirtę, kaip žūklas girių puikūs,
Lauks sudo dienos paskutinės!

Teip nelauzyk san rankų, kaip berzo szakas
Kad dauzū užrustintas vėjas;
Tau dar liko sunų; kas tėvynę praras,
Antros neiszverks apgalėjęs.

Ten už upių placzių žiba musų pulkai:
Jie mylimą Lietuvę gina;
Kam nusviro galvā, Dangujė angelai
Vainikū isz diemantų pina.

Daug krito sunų, kaip tu lapų rudėn!
Baltveidės oi verka, ką mylėjo!
Bet nei bus, nei tekės Nemonė tiek vandens,
Kiek kraujo gudu ten tekėjo.

Vedė Vytautas ten didziaviryū pulkus
Ir parlauzė gudo smarkybę,
Už devynes marės, už tamsiūs miszkus
Iszvarė piktųjų galybę.

Saulė leidos raudona ant Vilniaus kapū,
Kad dūbė kareivi ten kasė,
Ir paguldė daug brolių gretā milžinų,
O Vieszpats jų priglaudė dvasiū.

Oi, neverkk, matuszėlė, kad jaunas sunūs
Eis ginti brangiausės tėvynės!
Kad pavirtę, kaip žūklas girių puikūs,
Lauks sudo dienos paskutinės!

Ant Birutos kalno.

Iszsisupus placzei vakarū vilnims,
Man krutinę užliek savo szaltā bangū!
Ar tą galę suteik, ko ta troszksta szirdis,
Teip galingai iszreikszt, kaip ir tu, Baltijā!

Kaip ligėjau tavę, begalinė, plati!
Ir kaip tavo iszgirat įstabinū balsu
Asz geidžiau, tu pati vien suprasiti gali,
Ką par amžius placziū nenutildai bangū!

Liudna man! Gal ir tau? o kodėl? Nežinau.
Vien tik vėtrų praszau, kad užkauktu smarkiaus:
Užmirszimo ramaus ir terp jų nematau,
Vien tik troskztu sau marių prie szono arcziūs.

Troskztu draugo arcziūs: jam tikėti galiu;
Jis kaip audrū nujaus mano dusziūs skausmūs;
Paslapties neiszdūs savo veidu tamsiū
Ir par amžius paliks, kaip ir asz, nebilūs!

Skausmo Balsas.

Giedojau meilę, jaunų viltį;
Skambėjo stygos man saldžiai;
Szendienę reikia jau nutilti,
Ar verkt už iszgamus skaudžiai.

Gana saldumū! Meilės vieta
Užims rustybės skaudulys!
Užszvis žaibais! . . . Bet szirdį kieta
Vargėi pajudis, atgaivys! . . .

O, jus, ką man krutinę jaunū,
Kasdienę szaldote ledais!
Kuriams maderos gerklę plaua!
Kurie vien augate pilvais!

O, jus, iszlepę ir atszalę,
Apkurtę žiovaunat tiktai,
Kad nū darbū, vargū iszbalę,
Gal jusų mirszta kur draugai!

O, jus, kurie teip dauzū žadėjot!
Jausmūs auklenote placziūs! . . .
Kur szventą ugnį tą padėjot?
Ir tūs užmanymus gražius?

Žinau: dabar jums dauzū nereikia:
Pavalgiūs atsilso saldaus;
Ir, nieko pikto lyg neveikę,
Po smerczio laukiate Dangaus.

Apakę! savo keliū matot
Terp rožių, pokiliū, jūčkū,
O, nelaimingi! nesupratot,
Jog žemė — tai szalis vargū!

Jog žemė — aszarų vietovė!
Ir nelaimingi tas žmogūs,
Kurs veido aszarū neplovė:
Jam uždarytas bus Dangūs.

*) Vėkos — syla, die Kraft.

Vydūnas ir Mažoji Lietuva Lietuvių dailės muziejuje

Gegužės 20 dieną Lietuvių dailės muziejuje, Lemont, Illinois, buvo atidaryta trys parodos: Leonardo Sargailos fotografijų „Niekieno Žemė – Prūsų Lietuva“, Viliaus Storostos-Vydūno ekslibrių (knygos ženklų) jo 125 metų gimimo sukakčiai paminėti, Justo Mickevičiaus skulptūrų. Pirmosios dvi yra surištos su Mažąja arba Prūsų Lietuva, kuri jau 50 metų yra ištrinta iš pasaulio žemėlapių, jos reikalinga ieškoti jau istorijoje. Ekspozitai yra brangūs kiekvienam lietuviui: tenai gyvena dalis tautos, iš ten kilo pirmieji mokslininkai, rašytojai, ten buvo parašytos pirmosios knygos, išleistos laikraščiai, kurie sužadino tautos prisikėlimą. Nenuostabu, kad tautos didysis mąstytojas Vilius Storosta-Vydūnas gimė, augo ir veik visą gyvenimą kūrėsi Prūsų Lietuvoje. Tenka džiaugtis, kad Čikagos apylinkės galėjo pamatyti mažą dalį šio nuostabaus krašto.

Į parodas atidarymą atsilankė gausiai asmenų, jų tarpe buvęs JAV ambasadorius Lietuvai Darryl Johnson, JAV LB pirmininkė Regina Narušienė, Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio nariai: Ramūnas Buntinas, Vilius A. Trumpionas su šeimos. Parodų atidarymą pradėjo Lietuvių dailės muziejaus direktorė Dalia Šlenienė. Ilgesni žiūri tarė Vydūno fondo valdybos pirmininkas Vytautas Mikūnas, kurio rūpesčiu ekslibriai atkeliavo į JAV ir dabar pristatomi žiūrovams. Tai koncentruoti, mažo formato (dažnai 3 x 4 colių) kūrinių, kurie yra subtilios grafikos miniatiūros. Mažam kūrybiškumui būti išsakyta daug kas. Tai buvo padaryta 106 dailininkų iš 17 valstybių trijuose žemynuose. Mus ypačiai džiugina tai, kad Vydūnas sudomino dailininkus iš Argentinos, Australijos, Belgijos, Bulgarijos, Danijos, Estijos, Ispanijos, Italijos, JAV, Latvijos, Lenkijos, Luksemburgo, Meksikos, Prancūzijos, Rumunijos, Rusijos, Ukrainos. Suprantama, kad Lietuvos dailininkai dalyvavo gausiausiai, jų buvo 31. Už šią parodą turime būti dėkingi Vydūno draugijai Vilniuje, Šilutės bendradarbiams, Lietuvos ekslibrių klubui, Lietuvininkų bendrijai „Mažoji Lietuva“. Vydūno fondas yra laimingas, parodą pristatydamas Čikagos apylinkių lietuviams.

Trūmąpa žodį tarė LB pirmininkė Regina Narušienė ir ambasadorius Darryl Johnson, kelis sakinius pasakęs taisyklinga lietuvių kalba. Parodai apžiūrėti ir ją įvertinti reikėjo laiko ir kantrybės. Iš mažų grafikos kūrinių nelengva išskirti pavaiduotą plačią Vydūno asmenybę, jo idėjų gilumą. Kūriniuose mėginta išryškinti Vydūną kaip

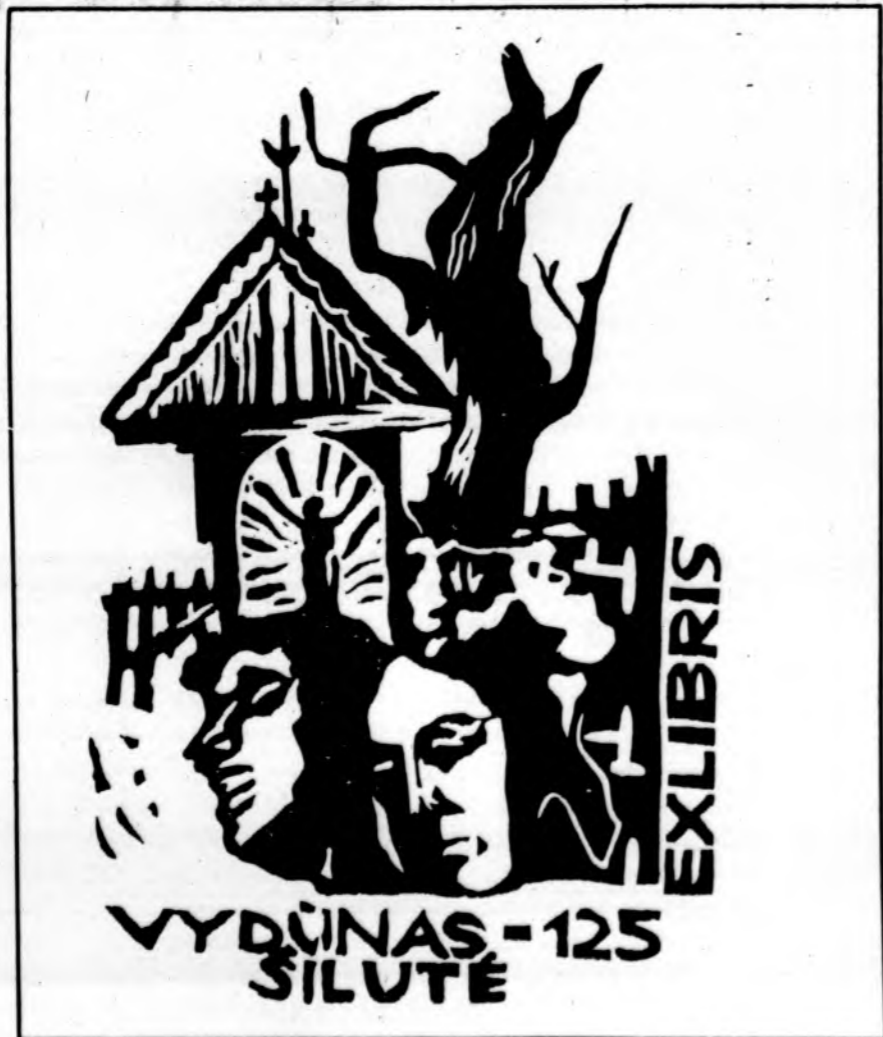
Jūratės Rekevičiūtės ekslibris

rašytoja, dramaturgą, poetą, kompozitorių, dirigentą ir, svarbiausia, mąstytoja, kurio tautos pagarbą taria ir kitos tautos. Ši paroda primena mums, kad Vydūnas iš dingusių Mažosios – Prūsų Lietuvos kaip pasmatytinis prūsas nebus pasaulio užmirštas.

Dviejose salėse išstatyti kūrinių labai įvairūs mintimi-turiniu ir atlikimo technika: juoda linija ir spalvoti. Daugiausia vyravo Vydūni būdingas dvasinis pradas, filosofija, kurią spinduliuo Vydūno asmenybė.

Parodos rengėjų vardu Jūratė Variakojienė pakvietė prie vaisių stalo, kur dar kartą buvo proga Vydūną aptarti gyvu žodžiu. Atidaryme dalyvavo lankytojai iš Lietuvos. Parodas galima apžiūrėti Lietuvių dailės muziejuje (Pasaulio lietuvių centre, Lemont'e) šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12 iki 2 v.p.p. visą vasaros laikotarpį.

V. M. Knygos autorius Pranas Zundė

Alydo Šalkausko ekslibris

Naujos knygos

• Pranas Zundė. KAZYS BIZAUSKAS 1893-1941. Antroji knyga. Čikaga: Lietuviškos knygos klubas, 1994. Spausdino „Draugo“ spaustuvė. 430 puslapių. Kaina – 12 dolerių. Gaunama „Drauge“.

Kazys Bizauskas – viena iš pačių šviesiausių mūsų tautos asmenybių. Jis 1918 metų Lietuvos nepriklausomybės akto signataras, šalia Prano Dovydaičio ir Aleksandro Dambrausko-Adomo Jakšto, ateitininkų kūrėjas, Steigiamojo seimo narys, švietimo, užsienio reikalų ministras, Lietuvos atstovas prie Vatikano, JAV-se, įgaliotas ministeris Rygoje, Londone, Hagoje. Knygų ir daugelio straipsnių žurnaluose, tautos augimo, stiprinimo, su užsienio bendravimo plėtros mylėtojai šią biografiją turėtų perskaityti. Kazys Bizauskas, komunistų kankinys, labai nusipelnęs mūsų dėmesio. O autorius Prano Zundės toks ryžtas sutelkti tiek medžiagos ir tokią stambi ir vertingą biografiją išleisti nusipelnė plataus dėmesio ir įvertinimo.

Juozas Pr.

„Pavasario balsai“

(Atkelta iš 1 psl.)

vertimą (tai galėjo būti Petrapilio Dvasinė akademijoj, kur jis gilinasi į vokiečių literatūrą), turime tarti, kad tai atsiktinumas, bet ir neeilinis: abu kūriniai yra „tarptautinio“ pobūdžio, nes kitos Maironio marianinės eilės yra su lietuviškais vietovardžiais. (Šankaros eilėraščių vertimas į lietuvių kalbą išspausdintas *Laisvuose lietuviams* 1987 Nr. 5.)

Kaip ten bebūtų, ankačiau minėtų ir kitų pasaulinės literatūros poetų įtaką Maironiu nei kiek nemazina jo poetinės garbės, priešingai, tai rodo kaip tik jo ankstesni ryšį su, anot Goethe's, Rytai ir Vakarais.

Pirmoji, jau šimtametė, Maironio *Pavasario balsu* laida yra išaugusi ir sibreudusi ištiso am-

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

Jonas krikštijo Viešpatį Jėzų Jordano upėje. Pamatęs Jėzų atei- nant, Jonas žmonėms šaukė: „Štai Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmę“ (Jn 1:29). Pakrikštytas Jėzus išbrido iš vandens. Atsivėrė dangus, ir Dievo Dvasia nusileido ant Jo balandžio pavidalu, o balsas iš dangaus prabilo: „Šitas yra mano mylimasis sūnus, kuriuo aš geriošiu“ (Mt 3:17).

Gal ir keista, kad Dievas mums Šv. Rašte pristatomas šio pasaulio ženklaish – Šv. Dvasia ugnies liežuviu, balandžio pavidalu, Kristus – Dievo Avinėliu, kuris naikina pasaulio nuodėmę. Iš tikrųjų Dievas gyvena neprieinamoje šviesoje. Tie ženklai yra tik Dievo ypatybės, kurias mes galime suprasti. Kas gi gali suprasti Dievą, pažinti Jį trijuose asmenyse? Jis yra begalinė būtybė, kuri save pažįsta tobulai visame savo gyvenime. Ir tas pažintasis Dievas yra Dievo Sūnus – jau naujas asmuo, nuo amžių užsienio reikalų ministerijoje ir kituose archyvuose, plačiai naudojo gausias žinias Lietuvos ir išeivijos periodinėje ir kitoj spaudoj. Galimas žinias ne vien surinko visas apie Kazį Bizauską, bet ir apie to laikotarpio atsikuriantį Lietuvą. Medžiaga nebetilpo į dvi stambias knygas, bus ir trečioji.

Veikalas pasidarė atsikuriantios Lietuvos diplomatijos ir viso to laikotarpio valstybinio gyvenimo istorija. Lietuvos, ypač mūsų ir laisvę prasiveržusios tautos augimo, stiprinimo, su užsienio bendravimo plėtros mylėtojai šią biografiją turėtų perskaityti. Kazys Bizauskas, komunistų kankinys, labai nusipelnęs mūsų dėmesio. O autorius Prano Zundės toks ryžtas sutelkti tiek medžiagos ir tokią stambi ir vertingą biografiją išleisti nusipelnė plataus dėmesio ir įvertinimo.

„Pavasario balsai“ – viena iš pačių šviesiausių mūsų tautos asmenybių. Jis 1918 metų Lietuvos nepriklausomybės akto signataras, šalia Prano Dovydaičio ir Aleksandro Dambrausko-Adomo Jakšto, ateitininkų kūrėjas, Steigiamojo seimo narys, švietimo, užsienio reikalų ministras, Lietuvos atstovas prie Vatikano, JAV-se, įgaliotas ministeris Rygoje, Londone, Hagoje. Knygų ir daugelio straipsnių žurnaluose, tautos augimo, stiprinimo, su užsienio bendravimo plėtros mylėtojai šią biografiją turėtų perskaityti. Kazys Bizauskas, komunistų kankinys, labai nusipelnęs mūsų dėmesio. O autorius Prano Zundės toks ryžtas sutelkti tiek medžiagos ir tokią stambi ir vertingą biografiją išleisti nusipelnė plataus dėmesio ir įvertinimo.

Juozas Pr.

„Pavasario balsai“

(Atkelta iš 1 psl.)

vertimą (tai galėjo būti Petrapilio Dvasinė akademijoj, kur jis gilinasi į vokiečių literatūrą), turime tarti, kad tai atsiktinumas, bet ir neeilinis: abu kūriniai yra „tarptautinio“ pobūdžio, nes kitos Maironio marianinės eilės yra su lietuviškais vietovardžiais. (Šankaros eilėraščių vertimas į lietuvių kalbą išspausdintas *Laisvuose lietuviams* 1987 Nr. 5.)

Kaip ten bebūtų, ankačiau minėtų ir kitų pasaulinės literatūros poetų įtaką Maironiu nei kiek nemazina jo poetinės garbės, priešingai, tai rodo kaip tik jo ankstesni ryšį su, anot Goethe's, Rytai ir Vakarais.

Pirmoji, jau šimtametė, Maironio *Pavasario balsu* laida yra išaugusi ir sibreudusi ištiso am-

pradžioje Bažnyčios Tėvai ir teologai stengėsi dogmatines tiesas pateikti žinomomis sąvokomis. Bažnyčios visuotinėse santarbose buvo vartojami anų laikų filosofiniai terminai. Šv. Trejybės paslaptis aptariama ir nagrinėjama tokiomis sąvokomis, kurios tikinčiajam mažai ką reiškia.

Bažnyčios dogma, kad Šv. Dvasia yra siunčiama sielos pašventinimui Dievo Tėvo ir Dievo Sūnaus, iššaukė schizmą tarp Rytų Bažnyčios ir Vakarų – Romos katalikų Bažnyčios. Dabar mažai kas žino, kad Konstantinopolio hierarchija nepažįsto „Filioque“ dogmos, atseit, kad Šv. Dvasia siunčiama ne tik Dievo Tėvo, bet ir Dievo Sūnaus. Taigi šis dogmatinis skirtumas drauge su keletu kitų tikėjimo tiesų iššaukė schizmą (atskilimą).

Palaimintasis Jurgis Matulaitis visą laiką rūpinosi gražinti Rytų Bažnyčios tikinčiuosius į vienybę su Šv. Sostu Romoje. Vilniuje jis turėjo Rytų Bažnyčios kelis kunigus (popus), kurie buvo prielankūs Romos katalikams ir jau buvo pasiruošę priimti Romos katalikų tikėjimą. Paskutinė diena, kai jau penki kunigai (popai) buvo profesorių egzaminuojami, atėjo pasiklausti ir vyskupas Jurgis Matulaitis. Paskutinis popas buvo paklaustas apie tą dogmą „Filioque“, atseit, kaip tą paaiškinti, kad Šv. Dvasia yra siunčiama taip pat ir Dievo Sūnaus. Šis, pasikąsęs barzda, pagalvojo ir profesoriams atsakė, kad jis nesikišąs į šeimos reikalus ir ypač vengias kištis į Dievo šeimos reikalus, kad trys Dievo asmenys galį siųsti viens kitą, kaip jiems patinka, čia esą Dievo šeimos reikalas. Šitai iškalęs, vyskupas nuosirdžiai juokėsi iki ašarų. Tokio teologiško aiškinimo jis nesitikėjo išgirsti.

Šv. Trejybė kasdien mes išpažįstame, sakydami: Garbė Dievui Tėvui ir Sūnui ir Šv. Dvasiai. Visos malonės, kurias gauna Kristaus atpirtkoji žmonija, ateina iš Šv. Dvasios. Dievo Sūnaus įsikūnijimas prasidėjo taip pat iš Šv. Dvasios veikimo. Angelas Gabrielius, apsiėmęs Nazareto Mergelei Marjai, pranešė: „Šventoji Dvasia nužengs ant tavęs, ir Aukščiausiojo galybė prideds tave savo šėšėliu; todėl ir tavo kūdikis bus šventas ir vadinamas Dievo Sūnumi“ (Lk 1:35). Iš paklusnaus atsidavimo Šv. Dvasios veikimui Marija atsakė: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakai“ (Lk 1:36).

Paklusnus atsidavimas Šv. Dvasios veikimui yra būtinas kiekvienai krikščioniškai sielai jos kelyje į amžinąją paskirtį. „Visi, kurie vadovaujasi Dievo Dvasia, yra Dievo vaikai“ (Rm 8:14). Krikščioniškas gyvenimas, kokį Kristus yra skelbęs, yra dieviškas gyvenimas. Kad galėtume atlikti dieviškus darbus ir dievišku būdu, reikia, kad Šv. Dvasia

užpildytų savuoju veikimu mūsų protą ir valią, kad Kristus iš tikrųjų būtų mūsų tiesa, kelias ir gyvenimas.

Kristus, primindamas apaštalam, kad Jis jus turės palikti, taip jiems kalbėjo: „Kas mane tiki, darys darbus, kuriuos aš darau, ir dar už jus didesnių, nes aš keliauju pas Tėvą... aš paprašysiu Tėvą, ir Jis duos jums kitą Globėją, kuris liktų jums per amžius, – Tiesos Dvasią, kurios pasaulis neįstengia priimti, nes jos nemato ir nepažįsta“ (Jn 14:12-17).

Šiame pasaulyje žmogus gyvena nuolatineje grėsmėje. Visą laiką jo gyvybę yra pavojuje. Panašiai ir dieviškoji gyvybė, kurią atpirtkasis žmogus yra gavęs iš Kristaus atpirtkimo aukos, yra nuolatineje grėsmėje. Jeigu Kristus buvo gundomas, tai ir Jo atpirtkietė žmonės yra gundomi. Šv. Petras perspėja: „Būkite blaivūs, budėkite! Jūsų priešas velnias kaip riiumojantis liūtas, slankioja aplinkui, tykodamas ką praryti“ (1 Pt 5:8). Įvykusi kova amžių pradžioje prieš Dievą dabar tesiasi mūsų žemėje. Piktą dvasia negali pasiekti dieviško majestoto, bet ji gali sunaikinti Dievo gyvybę žmogaus sieloje, kai žmogus pasiduoda jos gundy-mams ir šio pasaulio klaidingiems pažadams. Šiame pasaulyje mes esame tik piligrimai. Todėl Kristaus pažadėtoji Globėja, Tiesos Dvasia yra nuolat su mumis. Ji duoda krikščioniui supratimą ir išmintį, kad šio pasaulio pažadai ir vertybės nėra lygios su amžinomis vertybėmis, kad mūsų amžinoji buveinė yra drauge su Kristumi.

Kristus pažadėjo, kad Jo karalystėje ir apaštalai bus drauge su Juo. Zebėdejaus vaiku motina prašė, kad jos sūnus Jonas ir Jokūbas būtų vienas Jo dešinėje, o kitas kairėje, prie Viešpaties Jėzaus arčiausiai. Tada Kristus paklausė, ar jie galės gerti iš taurės, kuri skirta Mesijui, – ar galės pakelti skirtą kančią ir mirtį. Tiedu broliai atsakė, kad galės. Motina ir jos sūnus kalbėjo apie šio pasaulio karalystę, o Viešpats Jėzus nurodė į amžiną karalystę, kur yra daug buveinių. Jis įžengė į dangų ir sėdi Dievo Tėvo dešinėje, kaip mes kalbame tikėjimo išpažinime. Jis yra Dievo Tėvo Sūnus – antrasis Šv. Trejybės asmuo. Jis su savo kūnu ir siela, žmogus iš Nazareto įžengė į Šv. Trejybės Dievą. Taigi didelis įvykis paties Dievo amžiname gyvenime. Laikų pilnybėje antrasis Dievo asmuo tapo žmogumi.

Kristus visiems mums paliko pažadą: „Einu jums vietos paruošti. Kai nuėjęs paruošiu, vėl sugrįšiu ir jus pas save paimsiu, kad jūs būtumėte ten, kur aš“ (Jn 14:2-3). O būti su Juo drauge ir mums reikšia įžengti į Šv. Trejybę, kuri yra visagalinti Dievybė. Tai yra begalinis žmogaus išaukštinimas, ruošiamas Dievo Dvasios, kuri šioje žemėje yra mūsų Globėja.

Lena

(Atkelta iš 3 psl.)

žiuoti abu McReedy. Iš vakaro susitvarkiau savo daiktėlius, sudėjau viską į lagaminėlius... Tavo šilkiniai marškinėliai rūpestingai ant viršaus...

Spėjau, kad geriausiai atveju jie mane nuveš atgal į ligoninę, o gal pašauks policiją, iki šio kalėjimą. Bet aš nesirūpinau, mano siela buvo laisva, niekas jos nebegalėjo uždaryti! Jaučiausi rami, man buvo visiškai vis tiek, kas manęs toliau laukia, bėgti niekur nesirengiau. Atsiguliau miegoti, pramiegojau visą naktį kaip negyva. Apie vienuoliktą valandą ryto atsirado McReedy.

Nebandyti tau perduoti to pirmo poveikio, kurį padarė mano viršinininkams nuniokojimo vaizdas. Pasakiau, kad gali su manimi daryti ką nori, man vis tiek, nesiteisinau, nesiliau atlyginti nuostolių.

Ir tada įvyko tai, ką aš laikau vienu iš stebuklų mano gyvenime.

Daktaras McReedy, atsikvošėjęs nuo smūgio, atsisėdo ant suolo prie buvusių narvų, ten kur aš praleidau savo paskutinis

vakarūs. Jis šluostėsi nosine plinkančią kaktą ir užsimastė, į pietvakarius užsižiūrėjęs, ten, kur toli, gal jau pelkėse, naują gyvenimą pradėjo septyniadešimt šešios jaunos audinės. Jis nieko neatsakė, kai jo įtūžis žmona jam liepė eiti išsukti policijos. Tik kai ji pareiškė eisianti telefonuoti pati, jis atsikėlė, ir nusekė ją į namus. Mačiau, kaip jis uždėjo ranką ant žmonos rankos, ant ragelio. „No“, tik pasakė. „What do you mean, 'no'?", isteriškai užriko Mrs. McReedy.

„No“, pakartojo jos vyras niūriai. „Ir jeigu tu išauksi policiją, aš tavęs neparemsiu, sakysiu, kad aš pats sunaikinau savo farmą ir išleidau audines“.

Nieko jis man neaiškino, tik pažūrėjo kažkokiu klaidiu žvilgsniu. Tylėdamas įsodino žmoną į mašiną ir paprašė manęs palaukti, niekur neišėiti, iki sugrįžs už kelių dienų. Aš ir neturėjau kur eiti. Trečiadienį, jo laisva dieną, jis paskambino telefonu, sakė, atsivežęs žmogų, kurį aš pažįstu.

Na, pagalvoju, veš jie mane atgal į ligoninę. Pasimeldžiau, apsiirengiau ir sėdžiu lauke ant to suolo, laukiu...

Išgirdau mašinos dūzgimą, pasirodė daktaro McReedy pilkas Dodge, žiūriu, jo žmonos nėra, bet su juo kažkoks kitas keleivis.

„A, matyt, atsivežė iš ligoninės“, tariau sau, ramiai eidama prie automobilio. Išlipo Dr. McReedy, sako, „Štai čia, man rodos, tavo pažįstamas...“

Netikėjau savo akimis, netikėjau tuo, kas darosi, man užėmė kvapą, ėmė suktilis galva, pasaulyje vyko perversmas.

Iš kitos automobilio pusės išlipo Andrius Simola – aukštas, lieknas, rimtas, visai toks kaip Vokietijos laikais...

Lenos pasakojimas nutrūko. Julija tyliai šniurkštė ir nosinę. Lena šypsojosi, ir po minutes vėl ėmė kalbėti.

– Vėliau tik sužinojau, kaip jiedu susitiko. Pasirodė, Dr. McReedy visai ir nesiruošė manęs gražinti į ligoninę, bet ėmė teirautis man darbo. Viens jo pacientė, kuri turėjo tris šunis, jam pasakė, kad jos „veterinarij“ netolimam miestelyje ieško pagalbininko. Dr. McReedy paskambino jam – štai, sako, taip ir taip, ukrainietė gydytoja ieško vietos. O tas, „Ukrainietė? Koks sutapimas, čia mano kolega, šalia, irgi iš to krašto!“

– Atleisk amerikiečiui, Julichen, už nežinojimą... Jiems Ukraina ar Lietuva, vis tiek... Bet Andriejus iš karto suprato, kad tai aš... Kai vėliau atsiveikinom su Dr. McReedy, jis atrodė lyg atgimęs. „Žinote, pirmą kartą

gyvenime aš tikrai pasijutau laisvas. Koks tai nuostabus jausmas!“, kalbėjo jis, kratydamas Andriejui ranką. Jis palinkėjo mums visa ko geriausio ir reikė vilti, kad pasimatysim. Deja, daugiau jo niekad nemačiau, numirė jis kita žiemą nuo širdies atakos...

Lena baigė savo pasakojimą, ir su meile žvelgė į draugę spindintomis akimis.

– Tavo puikūs šilkiniai marškiniai buvo mano vestuvinis krautis, – pridūrė ji šypodamasi.

Julija neatsakė į paskutinę pastabą. Pasi- lenkusi, ji paėmė nuo žemės apvalų akmenuką ir ėmė su juo žaisti.

– Tai tu vis dėlto „padarei“ Dievą, ar ne taip? – ištarė po valandėlės nedrąsiai.

Lena atvertė galvą ir užsimerkė, suraukusi kaktą.

– Kaip išreikšti sąvokas, kurioms nėra žodžių žodynuose? Man dažnai atrodo, kad mes, visi Jo tvariniai, esam Jo įrankis, Jo rankos, esam Jam reikalingi, kad vykdytumėm Jo darbą. Jeigu nevykdym, Jis išnyksta iš mūsų pasaulio, mes Jo nebematom, ir tada miršta mūsų siela...

Staiga susijuokusi, matydama draugės rimtą išraišką, ji spūstelėjo Julijos ranką. – A, bet aš pamokslauju.

– Ne, ne, – užprotestavo Julija. Ji norėjo pritari ir už kažką dėkoti, bet negalėjo rasti žodžių. Susigrądinusi, papurtė galvą.

– Aš suprantu, suprantu! Lena atsistojo. Nuo namų pusės, žymen takeliu, mosikuodamas rankomis, nerangiai leidosi Ted.

– Daktaras jus šaukia, – kreipėsi jis į šeimininkę iš toli.

Julija palietė jos ranką. – Eik, Lenchen, nesirūpink manimi, aš čia dar pasėdėsiu... Vis tiek tu būsi užimta dabar!

Julija palydėjo akimis Lenos figūrą, tiesią ir stangrią, vikriai kylančią takeliu paskui susikūprinusi berną. Jos širdis buvo pilna, ir ji bijojo pajudėti, kad neišsilietu. Ji žvelgė į ežerėlio mirgantį paviršių, ir į mėlyną aukštą dangų, kur toli toli, vos įžiūrima, tikslingai ir pasitikinčiai, plaukė trikampė virtinė paukščių.

Albertas ištiesė ranką, jo veidas buvo ramus ir susikaupęs. „Iki pasimatymo, drauguzė, iki...“

Julija jautė jo švelnų prislytėjimą, lyg vėjelio pūstelėjimą, ir atvėrė delną, nesistengdama jo sulaukvti.